

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XX. (14)

No. (Štev.) 1

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

4. januarja (enero) 1962

VOŠČILO

Bog daj srečno novo leto! S tem voščilom, če ga količkaj s preudarkom in iskreno izgovarjamo, smo ob vsakem novem letu res dobri ljudje med seboj. Dobri ljudje, kakršnim so angeli želeli mir, ko so oznanili rojstvo Gospodovo.

Mir, blaženi osební mir, ki tolaži in pove, da je vse v redu: odnosi s Stvarnikom in z bližnjim. Tega in takega miru nam Bog daj, pa bo srečno leto. Tam je osnova.

Mir v družbi, kakršen mir rodi pravičnost dopolnjena z ljubeznijo. Mirna družba, ki ima v njej vsak svoje mesto, vsak svoj delež in ji daje vsak svoj prispevek. Družba svobodnih ljudi, ki dele odgovornosti, bremena in sadove. Prav s tem ohranjajo z božjo pomočjo mir, socialni mir.

Mir med narodi. Utrdi naj se prepričanje, da vojna nič ne rešuje, niti sporov, samo uničuje.

Če naj vlada mir, mora izginiti sovražstvo, osebno sovraštvo in nevoščljivost, krivična sebičnost v socialnih odnosih in izginiti mogoča sistema, ki temelji in raste iz sovraštva in nasprotovanja. Če naj vlada mir med narodi, mora izginiti komunizem kot mednarodni sistem sovražstva.

V dobi silnih, naglih prenosov nam Bog daj:

1. Sreče, da bi uspeli naporí za združenje krščanskih cerkev. O da bi ljubezen do Odrsešenika sežgala vse pomisleke in ovire in združila vse kristjane v enotno vero in složno družbo silne moči in odločilnega, blagodejnega vpliva!

2. Žetve, da bi krščanstvo dobilo nove legije gorečih in modrih apostolov, ki bi mogli ustaviti širjenje komunistične revolucije, ki nujno žene vse človeštvo v nesrečo. Krščanstvo je edina zakladnica rešitve.

3. Modrosti, da bi vsi, tako državni in odgovorni vladarji, kot vsi drugi pri vsaki odločitvi upoštevali, da je komunizem glavna bolezen, najhujša nesreča, največja nevarnost.

4. Uvidevnosti, da bi demokratični Slovenci v tem okviru razumeli svojo sedanjo narodno politično vlogo in nalogo in z vso vmo in gorečnostjo zanj delali, da se rešijo sami in priporočimo k rešitvi drugih, ki so že z nami žrtve ali pa jim grozi sužnost pod kladivom komunističnih tiranov.

DR. MIHA KREK

Božične in novoletne poslanice

Božične in novoletne poslanice državljanov so izzvenele v upanju, da letošnje leto ne bo pogreznilo človeštva v atomsko katastrofo. Noben državnik pa ni napovedal izboljšanja svetovnih razmer, pač pa je vsak ohranil dvome v mirnejšo bodočnost.

Edini, ki je govoril odkrito in jasno, je bil papež Janez XXIII.: „Sodba zgodovine bo stroga za tiste, ki niso storili vse, kar je bilo v njihovi moči, da bi odvrgli od človeštva senco vojne.“ Poudaril je, da je Cerkev vedno bila in bo za mir, „toda ne za mir za vsako ceno. Cerkev je podedovala nauke svojega božjega Ustanovitelja, ki temelje na pravici, pravici, katere priznava zakonite pravice drugih in jih spoštuje, mir, kateri izhaja iz svobodnih in iskrenih pogajanj.“ Svojo božično poslanico je papež končal z opozorilom, da naj nihče, tudi danes najmočnejši oblastniki, ne pozabijo, da so navadni smrtniki.

Hruščev je razposlal vsem vladam to in onstran železne zavesa novoletna voščila, v kateri jim sporoča, da „se bo tudi letos boril za mir“. Na svoja voščila je dobil podobne odgovore, od katerih je vredno omeniti Macmillanova, Adenauerjevega, De Gaullejevega.

Macmillan je Hruščevu odgovoril, da „upa, da bo letošnje leto morda prineslo možnost za mirno in zadovoljivo rešitev problemov, ki ogrožajo svet“.

De Gaulle je odgovoril, da „pogajanjem za rešitev problemov ni nikdar nasprotoval, da pa do sedaj ni nikdar ho-

Svet ob zatonu starega in nastopu novega leta

Leto 1961, od katerega je človeštvo toliko pričakovalo — komunisti svojih novih zmag, nekomuneti novih uspehov v borbi proti komunizmu — je za nami. Nove svetovne vojne ni bilo, prav tako pa tudi ne miru. Svet je ostal razravan, kakor je vedno bil in kakršen vedno bo, dokler človeštvo ne bo sprejelo resnično za svojo poslanico, ki jo je nebo zapelo pred dvajsetimi stoletji nad Betlehemom: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje.“

Na dvajsetih točkah je šepal naš planet ob koncu 1961 in šepa na začetku leta 1962:

1. OZN: Problem Konga je zasekal globoko rano v to organizacijo, medtem ko se sile ZN borijo v Katangi. Toda za čigave korist?

2. Kuba: Komunizem je razbil enotnost ameriškega kontinenta. Zaslepljenost ali neverjetno obotavljanje nekaterih ameriških republik, pogledati pogumno nevarnosti v oč, ovirata ostale ameriške države za izvedbo odločne operacije te rak rane na amerškem telesu.

3. Dominikanska republika: Političen položaj v tej deželi je prišel tako daleč, da jo mora vsak trenutek zavzeti skrajna desnica ali levica.

4. Angola: Upor v tej portugalski koloniji so razlog za trenja med zahodnimi zavezniki.

5. Kongo: Po krivdi zahodnjakov je danes ta bivša belgijska kolonija zapletena v pravo državljansko vojno. Levičarske sile prevladujejo s pomočjo OZN, organizacije, ki Kongu doslej ni znala zagotoviti miru.

6. Alžir: De Gaulle se s težavo prebija skozi labirint desničarskih in komunističnih spletk proti njegovi politiki samoodločbe za to francosko posest v severni Afriki. Ozadje vsega je novo odkriti petrolej v sru Sahare.

7. Ženeva: Zavezniki in sovjeti se ne morejo sporazumeti glede kontrole nad atomskimi poskusi, ker pač drug drugemu ne zaupajo.

8. Berlin: Simbol spopada med svobodnim zahodom in komunističnim vzhodom. Posledica strahovitih napak zaveznikov med 2. svetovno vojno. Najvidnejše pozorišče sovjetskega satanskega sistema in najbolj boleča točka za Zahod.

9. Vzhodna Nemčija: Zid v Berlinu ji je zaprl zadnje in edino izhodišče v svobodo.

10. Finska: Doslej se ji je komaj posrečilo obdržati nevtralnost zaradi neusmiljenega sovjetskega pritiska.

11. Novaja zemlja: Kršitev prostovoljnega premirja v atomskih poskusih, ki so jih zvedli sovjeti, je prisilila zahodnjake, zlasti ZDA, da se sedaj pripravljajo tudi oni na nove atomske poskuse v ozračju.

12. Albanija: Nov spor v komunističnem taboru, čeprav trenutno še brez praktičnega pomena za svobodni zahodni svet.

13. Izrael: Ta po drugi svetovni vojni umetno ustvarjena državnica povzroča neprestano nestanovitnost na zahodnjake tako važnem Blžnjem vzhodu.

14. Goa: Indija je izgubila ves svoj ugled na Zahodu zaradi napada na to portugalsko kolonijo. Dokazala je naspornost — v morebitno ozdravitev Zahoda — da so tkzv. „nevtrali“ res samo sopotniki Moskve.

15. Laos: Neodločnost zahodnjakov in vztrajnost komunistov sta vzdrževali na tem koščku jugozahodne Azije plamen spopada med Zahodom in Vzhodom skozi vse lansko leto.

16. Ladakh: Nenasitnost rdeče Kitajske po novih zavzetjih je vzrok neprestanega strahu zastale Indije pred severnim komunističnim sosedom. Neodločnost indijskih vodij, zlasti Nehruja, pa onemogoča Indiji močnejšo naslopitev na Zahod.

17. Kitajska: Tudi lansko leto si rdeči Peking ni mogel prirediti sedeža v OZN. Toda zaradi bivših kolonialnih držav, ki so postale članice OZN, je razlika v glasovanjih za in proti včlanjenju tega komunističnega orjaka v OZN vsako leto manjša.

18. Južni Vietnam: Rdeča Kitajska in Severni Vietnam se ne moreta sprijazniti s svobodnim delom Vietnama. Z gverilci vztrajno vzdržujeta plamenček, ki se more vsak trenutek razvneti v požar.

19. Holandska Nova Gvineja: Indonezija se po zgledu Indije pripravlja na zavzetje te nizozemske kolonije.

20. Jugoslavija: V svojem spretnem nihanju med Mosko in Washingtonom je Tito v preteklem letu napravil nekaj hudih napak — največja: konferenca „nevtralec“ v Beogradu — ki pa ji zaradi zahodne kratkovidnosti še niso škodile. Življenjska raven se je tudi v Jugoslaviji, kakor povsod na svetu, znova dvignila, komunistični sistem s svojo tajno polico pa je ostal, kakor po vseh komunističnih državah, nespremenjen.

POIZKUS VSTAJE NA PORTUGALSKEM

Skupina častnikov in civilistov je na novo leto pozkušala zavzeti vojašnico v mestu Beja, 150 km južno od Lizbone, ter nato od tu začeti oborožen napot proti vladi Oliveira Salazarja. Vladi zveste čete so pa namero zarotnikov preprečile. V bojih je bilo nekaj mrtvih. Med temi državni podtajnik za vojsko Jaime da Fonseca. Vstajo sta vodila kapetan João Varela Gomes in Manuel Serra, biv. predsednik zveze kat. mladine. Oba so prišli.

I Z T E D N A V T E D E N

V Dominikanski republiki imajo novo vlado, tkzv. državni svet. V njem so zastopane demokratske stranke, predseduje mu pa dosedanjí predsednik Balaguer. Na tem položaju bo ostal samo tako dolgo, da bodo ameriške države ukinile gospodarske sankcije proti Dominikanski republiki, ki so jih podvzele pred časom proti Trujillovem režimu ter bodo s to republiko znova obnovile diplomatske zveze. Njegov naslednik bo Rafael Bonelli, predsednik najmočnejše dominikanske stranke Državljan-ska zveza, ki je v sedanji vladi podpredsednik.

Ameriška vlada je znova začela gospodarsko podpirati Titov komunistični režim. Pred dnevi je namreč sklenila dogovor s Titovo vlado, po katerem bo dobavila Jugoslaviji pšenice in rastlinskih olj v vrednosti 45 milijonov dolarjev, plačljivih v dinarski valuti. Odkar so moskoviti Titu napodili iz komun-forma leta 1948 je dobil jug. kom. dik-

tator od ZDA in ostalih zahodnih demokratskih držav gospodarske pomoči letno do dve milijardi dolarjev. V to gospodarsko pomoč so pa všteti še 400 milijonov dolarjev, za katere je lahko do bil presežkov ameriških poljedelskih proizvodov. Tako bo Tito s pomočjo ZDA še naprej lahko utrjeval svoj komunistični sistem v Jugoslaviji, v zahvalo za to pa ob priložnosti znova lahko zmerjal svoje demokratske dobrotnike.

V Meksiku je nastopil svoje mesto novi Titov veleposlanik Gustav Vlahov. V nastopni izjavi je povedal, da bo Tito še v prvi polovici leta 1962 obiskal več latinsko ameriških držav. Med temi tudi Meksiko.

Papež Janez XXIII. je o božičnih praznikih podpisal bulo o sklicanju ekumenskega koncila.

Saragat, predsednik italijanske socialdemokratske stranke, je izjavil, da bo njegova stranka 27. januarja prene-

DR. MIHA KREK:

Ob 20-letnici Svobodne Slovenije

Svobodna Slovenija ima v zgodovini slovenskega časopisja in v našem javnem delu posebno mesto. To mesto je obeleženo s posebnimi napori in edinstvenimi razmerami, ki so prikliale Svobodno Slovenijo v življenje, z nalogami, ki jih je opravila in uspehi, ki jih je dosegla.

V začetku vojne in revolucije se je rodila. Pod režimom sovražne okupacije je najprej izhajala. S svojim narodom se je borila na dve strani: proti fašistom in nacistom, ki so pobijali, obešali, zažigali, pošiljali v taborišča smrti, ker so hoteli zbrsati Slovence z oblija zemlje in knjige živih narodov; proti komunistom, ki so z druge strani delali po navodilu, da naj propade magari vse, kar je slovenskega, da bo ostalo le to, kar je komunistično.

Bila je tedaj „krvava“ potreba, da je izšla Svobodna Slovenija. Slovenski tisk je bil zatrt, obveščevalne svobode nikjer, novi dogodki pa so preplavljali in udarjali v zasebno in družbeno življenje. Ni čuda, da je naše ljudstvo bilo zbegano. Preveč je bilo udarcev, ki so padali kar drug za drugim. Koncem decembra 1940 umre dr. Anton Korosec, ki je dvajset let vodil narod in imel njegovo popolno zaupanje. Že v marecu 1941 sledi hkraten napad Nemčije, Italije, Madžarske in Bolgarije na Jugoslavijo. Sledi okupacija, razpad države, delitev Slovenije v madžarsko, dve nemški in italijansko okupacijsko področje, nasilni izgoni, preseljevanja, moritve talcev, uničenje slovenskega tiska, zadržišstva, društvene organizacije, izgon duhovnikov, skratka, zlom in konec slovenskih narodnih, katoliških, demokratičnih oblik in sredstev narodnega nastopanja in izživljanja. Vso to grozo izrabljuje komunist, kot za to priliko posebej naročen strup, igra z okupatorjem, zlorablja bolečino in zmedo, hujška, intriga, pobija in uničuje v imenu „narodne revolucije“, „odpora proti okupatorju“, „osvobodilne fronte“, bje pa se dejansko le za zmago komunistične diktature, vse drugo je maska. Okupator in komunist sta igrala roko v roki. Hotela sta oba isto, čeprav vsak iz svojih posebnih razlogov. Najprej sta hotela oba zlomiti hrbenec, uničiti zgradbo demokratične družbene organizacije v slovenskem narodu. Ta je bila v napotje obema. Okupator je hotel uničiti ob tej priliki slovenski življenjski ozemlje med Jadranom in Alpami bilo za vselej nemško in samo nemško. Komunist je hotel in moral najprej zlomiti demokratično slovensko družbo, ker je vedel, da ta ohranjuje v Sloveniji verska in narodna izročila. Ker je naletel na odpor, je brez obotavljanja začel pobijati množice.

Narod, ki je bil poprej navajen, da je v organizirani svobodni skupnosti, na demokratčen način reševal in vodi skupne zadeve, je bil kot omamljen, ohromljen, osamljen, zapuščen. Zanesljivega vodila od nikoder ni bilo, laž so na prebiskovale družbeno življenje noč in dan.

V tej najhujši uri, na začetku naše narodne Kalvarije, je nastala Svobodna

hala podpirati predsednika krščansko-demokratske vlade Amintora Fanfanija. Isto bodo storili republikanci. Fanfani zaradi tega ne bo imel več večine v parlamentu in bo moral odstopiti. Z odpovedjo nadaljnje politične podpore Fanfaniju hočejo saragatovci in republikanci od njega izsiliti jasno odločitev glede bodočega Fanfanijevega zadržanja do Nennjevecev. Med kršč. demokrati se namreč levo krivo ogreva za vladno koalicio kršč. demokratov in Nennjevecev, proti temu pa odločno nastopajo zmerni funkcionarji stranke v sredini in na desnici ter pripravljajo kampanjo proti takim poizkusom ter jih nameravajo preprečiti na prihodnjem strankinem kongresu, ki se bo začel 27. januarja.

Albanski komunisti še nadalje izživljajo Hruščeva s svojim poveljevanjem Stalina. Po vsej Albaniji so namreč 23. decembra z vsemi slovesnostmi proslavljali Stalinov 82 letni rojstni dan. Albanci v svojem zadržanju na Stalinovi listiji už vajo še naprej podporo komunistične Kitajske.

Slovenija. Nastala je, da bi svetla v temo, ki je nastopila, takrat, ko je trojni sovražnik upihnil luč svobode. Svojemu poslanstvu je v najhujšem zvesta ostala. V popolnem soglasju s škofom dr. Gregorjem Rožmanom je postavila borbo proti komunističnemu zlu na prvo mesto. To je bil od vseh sovražnikov res najnevarnejši in se je izkazal tudi kot najgrozovitejši. Svobodna Slovenija je razkrinkavala okupatorske zločine, namene in ukrepe, protestirala proti ubijanju talcev, požiganju vasi, zapiranju nedolžnih in pošiljanju množic v taborišča smrti v Italijo in Nemčijo. Ohranila je našo čisto versko in narodno zastavo. Potegniti in držati jasno in določno linijo proti okupatorju in proti komunizmu pa ni bila nič bolj težka in važna naloga, kot vzdržati in braniti pravilno stališče proti zmotam in odklonom, ki so se prijemali naših ljudi. Kot gobe po dežju so pognale gruče in skupine „novih“, ki so oznanjale, da je v novih razmerah treba biti „prožen“ sem ali tja. Nič dejansko novega niso mogle povedati, lomile pa so narodno slogo in enotnost in kvarile javno mnenje. Od krščanskih socialistov, ki so, žal, v večini končno obsedeli pri komunistih, tja do raznih desničarskih skupin, ki so na svojo roko skušale priti do „mirnega sožitja“ ali celo do „aktivne koeksistence“ z okupatorskimi oblastniki, jih je bilo za uspešno zgagarstvo kar prilična vrsta, ki so na to ali ono stran delali svoje akcije, posebna podjetja, žal, le prevečkrat na splošno škodo.

Ker so bile potrpane zveze in prekinjeni stiki med središčem in deželo, je bilo sejanje zmede, zabavljanje in obrehovanje tedaj uspešen posel. Kot mrvinarji so se kotili „specialisti“, ki so zviškoma ugotavljali slabosti in napake narodno političnega slovenskega vodstva v neposredni preteklosti in blatili vse, kar je imelo v slovenskem javnem življenju kaj pomena, posebno pa vse politične stranke, ustanove in ljud. V času, ko bi bil ljudstvu potreben le blagohoten nasvet in dejanska pomoč, ko bi bilo treba držati visoko upanje, vero, slogo, vztrajnost in odločnost, smo ne le kravali iz ran, ki jih je sekal sovražnik, imeli smo tudi lastne pijavke, ki so uničevale kri in moči.

V tem viharju je bila Svobodna Slovenija svetilnik, ki je kazal smer narodne poti in politike.

S trpečimi je odšla Svobodna Slovenija leta 1945 v tujino.

S prvimi novimi slovenskimi nasehlenci v Argentini po vojni so prišli tudi izdajatelj in urednik Svobodne Slovenije v Buenos Aires. Podjetnost in zaupanje v slovenske ljudi sta jih gnala, da so že po par mesecih obnovili list, ki je danes osrednje in glavno glasilo slovenske politične emigracije. Svobodna Slovenija izhaja za vse Slovence, krščanska demokracija je njeno vodilo in program, osvobojenje Slovenije in vzpostavitev demokratičnih svoboščin v domovini neposredni cilj njenih prizadevanj z ozirom na narod kot celoto, ki naj mu njegovi svobodni ljudje po svetu pomagajo. Pod vodstvom Svobodne Slovenije naj se ohrani zavedna in borbena slovenska politična emigracija.

Kdo more popisati žrtve, ki so bile potrebne, da je peščica naših begunskih ljudi vzdržala svoj list 20 let v takih razmerah? Kdo jih more premeriti? Svobodna Slovenija je kronka priča naše kulture. Skupina, ki brez strehe, v hudem pomanjkanju in bedi ne more biti brez svoje tiskane besede, od konca do kraja potrjuje, da hoče živeti v vsakem času in vseh razmerah kulturno življenje modernega naroda.

Kdo more zajeti pomen dvajsetletnega izhajanja Svobodne Slovenije? Kdo more le slutiti koliko koristnih pobud je vžgala, koliko skupno podjetnost razbujala in koliko je pomagala vzdrževati slovensko ime med zastopstvi demokratičnih narodov, ki so sedaj zaslužnjeni?

To pa prav gotovo čutimo določno vsi, da je Svobodna Slovenija nekaj najdragocenejšega, kar v emigraciji imamo.

Pozdravno pismo iz Kanade

Prvi pozdrav naj velja listu „SVOBODNA SLOVENIJA“, ki je pred kratkim praznoval lep jubilej. Že je minulo 20 let, ko je izšla prva številka tega lista. 20 let je lepa doba tudi za človeka. Saj se v 20 letih iz neobjelne deteta razvije v mladenko, mladeniča. Za list „Svobodno Slovenija“ pa je to še lepša in še bolj pomembna doba.

Prva številka tega lista je izšla, ko v Sloveniji ni bilo svobode. Slovensko časopisje je tedaj pisalo to, kar mu je marekotal tujec, krvavi okupator in to kar mu je ponujala tujia zločinska učnost komunistov. Slovenski svobodi to pisanje ni služilo. „Svobodna Slovenija“ je bila tedaj rojena v temi suženjstva in v neprestanem strahu pred uničenjem. To ji je krepilo voljo do življenja in jo utrjevalo v vztrajanju.

Tako je v temnem suženjstvu postala slovenskemu človeku luč, ki daje upanje, da se bo svoboda vrnila. V zmedji časov je postala znanilka pravičnega gledanja na dogodke, ki so se odigravali na Slovenskem. V času velike razbitosti, je ta list postal vez med ljudmi. Ker so rdeči črni-rjavi sovragi hoteli zmalčiti našo svetlo preteklost, da bi nam laže odvzeli smisel tega, kar je resnično v prid slovenski bodočnosti, zato je bila „Svobodna Slovenija“ — čeprav v podzemlju, v strahu, v skromni obliki — močan opornik; opornik, čigar korenine so segale nazaj v čase, ko je svobodno krščanstvo oblikovalo podobo našega naroda, a tudi opornik s svetilnikom, ki je nakazoval obliko in čar svobode za bodočnost. Vse priznanje tistim, ki so „Svobodni Sloveniji“ ob njenem krstu botrovali.

Svojim idealom je „Svobodna Slovenija“ ostala zvesta vseh 20 let. Ni še dočakala, da bi na lastnih tleh pomagala ustvariti svobodno Slovenijo, a se zato ni odpovedala pravici do življenja niti svojemu poslanstvu. Z vero v nesmrtnost ideala svobode si je na tu-

Dr. Krekovo voščilo Svobodni Sloveniji za 20-letnico njenega izhajanja „Ob dvajsetletnici Svobodne Slovenije“, kakor tudi Pérezovo „Pozdravno pismo iz Kanade“ sta bili napisani in odposlani za jubilejno številko Sv. Slovenije. Prišli sta pa prepozno. Dobili smo ju šele v petek odn. soboto pred božičnimi prazniki. Zato ju objavljamo v današnji številki.

SLAVIMIR BATAGELJ:

Ob 15. obletnici prve slovenske begunske knjige

V Zborniku-Koledarju Svobodna Slovenija najdemo že nekaj let sem podoben pregled knjižnih izdaj slovenske politične emigracije in pa seznam raznih založb, k. so ta dela izdajala. Knjige niso izšle izključno v emigrantskih založbah, ampak so dela Slovencev beguncev izdale tudi založbe zamejskih Slovencev na Koroškem in Primorskem, nekaj pa so jih izdali v samozaložbi avtorji sami. To zbiranje podatkov vestno in skrbno opravlja Zdravko Novak z veliko ljubeznijo do slovenskega jezika in naroda. Kako velikega pomena je delo slovenske emigracije za ohranitev slovenske besede med nami nekdanjimi begunci, ki smo se razkropili po vseh kontinentih sveta in si ustvarili človeka vredno življenje, bodo mogli in morali pravilno oceniti šele naši zanamci. To delo je velikega pomena tudi za ohranitev našega naroda, ki živi in trpi na Koroškem in Primorskem, kjer ga romanska in germanska rasa skušata uničiti, pa tudi za Slovence, ki jih doma tlačijo komunizem, vilo strani, ki pa ni po vseh državah ker jim onemogoča jaseen pogled nazaj v preteklost ter hoče prikazati slovensko politično emigracijo kot izdajalce slovenskega naroda.

Slovenski begunci so takoj po prihodu v taborišča začeli s kulturnim delom; povsod so takoj ustanovili šole, začeli izdajati taboriščna glasila, pa tudi pisati in izdajati knjige, ki so seveda izšle kot razmnoženine.

Ob jubileju Svobodne Slovenije, ki je pred dvajsetimi leti pričela izhajati v domovini kot razmnoženina, nato pa od leta 1948 v Argentini, izhaja in družijo vse Slovence, podajamo našim bralcem z nekaj številkami delo slovenske emigracije, ki je sicer podrobno navedeno v raznih letnikih Zbornika-Koledarja. Ni to statistika, kajti ta bi zahtevala več časa in dela; to so pač številke, ki so več ali manj približne, pa vendar veliko povedo. Pokažejo nam, da še slovenski begunci-avtorji ljubijo slovenski jezik in narod, čeprav od pisanja nimajo dosti materialnih koristi. Moramo si priznati, da je slovenski emigrant, čestokrat v težavnem delu za vsakdanji kruh, ustvarjal dela, pisal kljub temu, da je vnaprej vedel, da ne bo za to delo dobil počenega groša. Velika slovenskih emigrantskih založb se je prav tako zavedala in se še zaveda

jem poiskala ugodna tla, kjer uspešno nadaljuje svoje delo. Še vedno je luč slovenskemu človeku, da ne zaide na stranpota, da v dolgosti časov ne obupa. Še gori kot plamenica prave, resnične svobode. V zboru svobodnega slovenskega tiska zavzema prvo mesto, razkrinkava laži tuje in domače ter svari pred zmotami, ki prežijo na nas na tujem in s katerimi komunistični tisk hrani Slovence v domovini. „Svobodna Slovenija“ danes izpolnjuje zgovinsko vrzel od dneva, ko je slovenski narod izgubil svojo svobodo, do dne, ko mu bo ponovno vžilo svobodno sonce. S svojim romanjem po svetu veže svobodno Slovenije v malem, ki so nastale v tujih zemljah: v Avstraliji, v Argentini, v Združenih državah, v Kanadi, v zapadni Evropi... Vse priznanje in čestitke tistim, ki poleg svojih poklicnih dolžnosti dajejo listu iz tedna v teden novega življenja. Čestitkam pa se pridružujejo želje, da bi list vztrajal v isti miselnosti, da bi Slovincem in tujcem še naprej tako vztrajno, kazal pravi krščanski in slovenski obraz vse do dne, ko bo izpolnjen sen njegovega naslova

SVOBODNA SLOVENIJA

Druga pozdravna misel pa naj velja vsem, ki ta list berejo in po njih vsem sestram in bratom slovenske krvi po svetu in v nesvobodni Sloveniji. Ta pozdrav naj bo pozdrav božja. Slovenci smo do prihoda komunizma praznovali svete božične dni v duhu prve svete noči, v duhu in razpoloženju božjem. Nadaljujemo s takim praznovanjem, ker je le v duhu božjem, v duhu prve svete noči jamstvo prave svobode in osnova takega reda v človeški družbi, ki daje narodom in posameznikom občutek bratstva in zavest dostojanstva slonega božji podobi.

S temi božičnimi voščili odhitimo v novo leto 1962 v upanju, da bo blagoslovljeno in v zavesti, da smo bliže rešitvi.

PEREZ

tega dejstva, pa vendar izdaja knjige, revije in časopise. Slovenski naseljenci to delo spremljajo in po svojih močeh omogočajo, da to delo ne bo zamrlo. Vse to kaže, da delo za narod ni le navadna fraza in da idealizem med Slovinci emigranti ni umrl.

Nad dvestopetdeset tiskanih del so napisali, pripravili in izdali slovenski begunci. Poleg tega pa redno izhaja cela vrsta časopisov in revij, odkar smo se stalno naselili po vseh kontinentih; Svobodna Slovenija, Duhovno življenje z Božjimi stizicami, Katoliški misijoni, Božja beseda, Oznanilo, Vestnik, Glas Slov. kulturne akcije, Zar in vse polno raznih manjših informativnih listčev, pa še Slovenska pot in Slovenska država. Koliko truda je vložnega v vse to delo, si more pravilno predstavljati tisti, kdor pri vsem poklicnem delu še najde čas za to delo.

Da se neko tiskano delo more imenovati knjiga, mora imeti določeno število strani, ki pa ni po vseh državah isto, vendar se giblje okrog 50 strani. Pri tem našem skromnem prikazu bomo naštelj dela, ki imajo vsaj to število. Vendar pa je nujno, da bo pri pomankanju časa verjetno je bolj nepopolno in nedosledno izvedeno to načelo.

Prva slovenska tiskana emigrantska knjiga je Koledarček slovenskih emigrantov, ki je izšel leta 1946 v Rimu. Pripravil ga je dr. Tine Debeljak pod psevdonimom Vid Zemljč. Tej prvi skromni knjižici pa sledi dolga vrsta knjig. Do pričetka odhajanja Slovencev v prekomorske države, kjer so si znova zgradili domove, do leta 1948, je izšlo poleg te prve knjige še petnajst knjig. Tako je Goriška družba sv. Mohorja že leta 1946 izdala knjigo dr. Metoda Turnške Poč vernim krovom III., naslednje leto pa še IV. Velikega pomena je tudi založniško delo Koroške Kronicke, lista, ki ga je izdajala Zavezniška vojaška uprava na Koroškem. Koroška Kronika je namreč v letih 1947/48 izdala 7 knjig. V samozaložbi pa je do konca leta 1948 izšlo še 6 knjig, med temi dva molitvenika. Kakor vidimo, je torej v težkem času begunstva izšlo petnajst knjig.

S prihodom prvih naseljencev v Argentino leta 1948, se je kljub začetnim težavam takoj pričelo delo tudi na tem polju. Slovenski novonaseljenci so kma-

lu dobili svoje glasilo Svobodno Slovenijo. Ob koncu leta 1948 je v Buenos Airesu v založbi Svobodne Slovenije izšel KOLEDAR SVOBODNE SLOVENIJE, ki je prva knjiga Slovencev-novonaseljencev. Temu prvemu Koledarju je sledilo v isti založbi še 17 knjig, skupaj z Duhovnim življenjem pa je izdala še Slov.-kateletj. slovar.

Delo za izdajanje slovenskih knjig je našlo v Argentini plodna tla. Založbi Svobodne Slovenije sledi na tem težkem delu še cela vrsta založb, ki so omogočile izdajanje knjig leposlovne, znanstvene in verske vsebine. Tako je založniški odsek Slov. Katoliške akcije naša pot izdal 5 knjig, Društvo Slovencev je založilo učbenik kateletjskega jezika, Katoliški misijoni so izdali 8 knjig, Slovensko dušno pastirstvo 9, Delovno občestvo za slovenski katoliški inštitut 4 zvezke Vrednot. Sloven-ska kulturna akcija je tudi krepko possegla v izdajanje knjig; izdala je namreč že 43 knjižnih izdaj. V Severni Ameriki in Kanadi so naseljenci izdali 8 knjig poleg raznih razmnoženin.

Dela slovenskih emigrantov ali priredbe so v veliki meri izdajale tudi Družba sv. Mohorja v Celovcu in Gorici; ter nekatere založbe v Trstu in celo v Rimu. Tako je Družba sv. Mohorja v Celovcu izdala okrog 30 knjig, Družba sv. Mohorja v Gorici pa poleg

dveh že omenjenih še pet knjig, po nekaj knjig pa založbi Stvarnost in Tabor iz Trsta.

Mnogo del so slovenski emigranti avtorji založili in izdali sami, — nad trideset knjig. Vodilno mesto pri tem požitvovalnem delu imajo predvsem msgr. Matija Škerbec, ki živi v ZDA, pripravil in založil je 9 knjig, dr. Metod Turnšek in Martin Jevnkar, ki je pripravil in izdal v treh delih Vsebino slovenskih leposlovnih del.

K temu delu, ki je našeto v tako grobih obrisih, pa moramo omeniti tudi delo slovenskih šolnikov beguncev, ki so delovali ali še delujejo na Primorskem in tudi na Koroškem in so odlično sodelovali pri obnavljanju slovenskega šolstva. Tako je na Primorskem kakih 20 šolnikov pripravilo ali sodelovalo pri izdaji 77 učbenikov za slovenske šole.

Knjižna žetev slovenske emigracije je bila doslej obilna. Ostane pa odprto vprašanje, kako bo v bodočnosti. Če bo slovenska emigracija sposobna vzgojiti novih, mladih moči, ki se ne bodo ustrašile žrtve in bodo nadaljevale delo, ki so ga begunci pričeli z izdajo prve knjige pred 15 leti, potem se ni bati, da bi delo zamrlo. Vsi pa moramo podpirati; moramo torej tudi kupiti vsako knjigo, ki izide na emigrantskem knjižnem trgu.

Skrb za slovensko mladino

Nadaljujemo z objavo poročil o delu slov. šolskih tečajev v Argentini v letu 1961.

USPEŠNO DELO SLOV. TEČAJA V MAR DEL PLATI

Slov. šolski tečaj uspešno deluje tudi v najbolj znanem argent. morskem kopališču Mar del Plata. Pobudo za njegovo ustanovitev je dal naš dušni pastir g. Boris Koman, ki je za pouk slov. otrok preskrbel prostore v zavodu Divno Rostro. Slavko Tršinar je zatem sklical prvi sestanek staršev, na katerem so našli 19 slovenskih otrok v starosti od 7 do 14 let. S sodelovanjem ing. Leva Pitterleja je bilo vodstvo poverjeno Borisu Kresniku kot strokovnjaku in pedagogu.

Tečaj za slov. otroke se je pričel aprila 1961. Istega meseca se je začel tudi tečaj za odrasle, za katerega se je prijavilo 10 učenk in učencev.

Pouk je bil vsako soboto od 16 do 18. Bilo je precej težav zaradi pomanjkanja knjig. Zato je bilo treba prepisovati in razmnoževati tekste za otroke in odrasle. Pri tem delu sta vodstvu tečajev pomagala ga. dr. Kisovčeva in Slavko Tršinar.

Doseženi uspehi so zadovoljivi. Za to imajo zasluge zlasti g. Boris Koman, ki je poučeval otroke verouk, Boris Kresnik s poučevanjem slovensčine in ing. Leo Pitterle za pouk petja.

Zaključek šolskega tečaja

Šolsko leto slovenskih tečajev je bilo zaključeno s slavnostno akademijo in prihodom sv. Miklavža v gledališki dvorani Divno Rostro na dan 10. decembra 1961.

Po pozdravnem nagovoru vodje tečajev Borisa Kresnika je šolski zbor pred odrom pod vodstvom ing. Leva Pitterleja zapel tri ljubke narodne pesmi. Kaj mišo so odmevali po dvoranji slovenski otroški glasovi. Otroci so nastopili v vzornem redu in prav lepo in ubrano peli, za kar jih je prisotno občinstvo pohvalilo z burnim odobravanjem.

Sledila je pesna točka, katero je z veliko spretnostjo izvajala mala vnučinja Lupina. Nato je nastopila naša najmlajša „nova zvezda“ Susi Rančnikova. Komaj 5 let staro dekletce je z neverjetno spretnostjo v gladki in razločni slovensčini deklamiralo „Cerkvica rumena“... in želo navdušeno odobravanje.

Globok vtis je pa napravil slepec, ki se je s palico težko dotikal do se-deža in na harmoniki v spremstvu še dveh mladih harmonikašev zapel tužno pesem: „Le enkrat bi videl...“ Slepeca je predstavljala učenka Marta Štrukljeva, ki vedno nastopa na vseh naših prireditvah. Občinstvo jo je nagradilo z burnim aplavzom.

Zelo prisrčen prizor sta nudila učenca Veronika in Levček Pitterle. V dvogovoru sta predvajala prizor „Deček in cvet“. Njun dialog v čisti in milo doneči slovensčini je napravil na vse zelo prijeten vtis.

Obinstvo je živahno ploskalo, ko je nastopil mali pastirček v narodni noši ter prav lepo deklamiral Gregorčičevega „Veselega pastirja“. Šolarček Danilo Leskover je za svojo lepo recitacijo želo od prisotnih veliko priznanje.

Pri kraju je nastopila še enkrat Marta Štrukljeva, ter je ob spremlje-

vanju glasbe zapela v slovensčini Schubertovo „Serenado“. Za njeno z občutkom zapeto pesem je bila burno pozdravljena.

Po krajšem odmoru je Slavko Tršinar ob občinstvu v kateletjski obliki obrazložil slovenski običaj Miklavževanja, nakar je sledila priložnostna igra v to svrhu posebno sestavljena: V gozdu se zgubita bratec in sestra (Levček in Veronika) in utrujena od poti, ko je nastopil že mrak, zaspita. Tu priskačejo škratje, ki pravijo, da je treba otroka izročiti parkeljnu, češ, da sta slaba učenca in ne ubogata strašev. Škratje se poskrijejo, ko se pojavijo vile, ki rajajo, prepevajo in obetajo, da bosta pridna otroka srečno prišla k mamici.

Nato se pa že prikažeta dva angelca, ki najavita prihod sv. Miklavža, nakar se otroka zdramita. Od sv. Miklavža bogato obdarovana ju vile odpeljejo domov. Ko je potem sv. Miklavž začel obdarovati pridne šolarje, se je pojavil parkelj in na vse mogoče načine prežal na preplašene otroke.

Na splošno povedano, moramo priznati, da je na vse prisotne ta prireditve, prva te vste v Mar del Plati, napravila globok vtis posebno še, ker so pevci, recitatorji in igralci bili sami otroci, učenci začetnih slovenskih tečajev, ter so kljub temu svoje naloge izvrstno odigrali.

Seveda je ta uspeh zasluga šolskega vodstva, posebno pa še izborni igri Miklavža in parkeljna, ki sta dala slavnostni in veseli ton vsej prireditvi.

ZAKLJUČEK ŠOLSKEGA LETA V TEČAJU ŠKOFA DR. GREGORIJA ROŽMANA V SAN MARTINU

Dne 16. decembra 1961 je bil slovesno zaključen slovenski šolski tečaj v San Martinu. Šolska mladina se je zbrala v Slovenskem domu in nato pod vodstvom kateheta in učitelja odkorakala v kapelo kolegija presv. Srca Jezusovega, ki je nasproti doma. Sveto mašo je daroval g. direktor Anton Orehar. Po povratku iz kapele se je mladina s svojimi starši vred zbrala v prostorih Slovenskega doma in v skrbno pripravljeni akademiji pokazala, kaj zna.

Oder v ospredju je bil okrašen s slovensko zastavo in veliko oljnato sliko škofa dr. Gregorija Rožmana (katero je naslikal slikar Ivan Bukovec in jo poklonil Slovenskemu domu). Akademijo je začel predsednik krajevnega šolskega odbora v San Martinu prof. St. Hafner. Povedal je, da nosi odslej sanmartinski slov. šolski tečaj ime velikega pokojnika škofa dr. Gregorija Rožmana. Potem je govoril o pomenu šolskih tečajev, ki vzgajajo mladino tako, da bo verna in narodno zavedna. Zahvalil se je Društvu Slovencev, ki se že od vsega početka dalje veliko trudi s temi tečaji in tudi veliko zanje žrtvuje. Zahvalil se je nadalje katehetu g. dr. Al. Starcu in obema učiteljicama gđ. Katici Kovačevi in gospej Mariniškovi za njuno nesebično delo. Pa tudi staršem za njihovo zaupanje v tečaj in vodstvu Slovenskega doma, da tečaj vsestransko podpira.

ARGENTINA

Predsednik republike dr. Frondizi se je po enomesečni odsotnosti iz države na božični dan vrnil v Buenos Aires. Med tem časom je obiskal Kanado, Grčijo, Indijo, Tajlandijo, Hongkong in Japonsko. Povsod je imel razgovore z državnimi poglavarji in predsedniki vlad, ki so imeli za posledico sklenitev in podpis vrste trgovinskih in drugih sporazumov. Z njimi so argentinski kmetijski pridelki ter industrijski izdelki dobili nove trge v azijskih državah, na drugi strani bodo pa te države sodelovale pri obnovi argentinskega narodnega gospodarstva in industrializaciji Argentine. Zlasti Japonska.

Na poti v domovino je imel dr. Frondizi večurni razgovor z ameriškim predsednikom Kennedyjem v letoviškem kraju Palm Beach.

Po vrnitvi v Buenos Airesu je dr. Frondizi poročal o svojih razgovorih a poglavarji držav, katere je obiskal, na posebni tajni seji vlade. Na njej je dal obširno poročilo tudi zunanji minister dr. Cárcane.

Na Silvestrovo je dr. Frondizi naslovil poslanico na narod. V njej je podal zgoščen pregled vseh prizadevanj vlade v notranji in zunanji politiki za ozdravitev argent. narodnega gospodarstva in za utrditev demokratskega sistema v državi.

Robert McClintock je novi ameriški veleposlanik v Argentini. Diplomata je tudi po poklicu.

Dr. J. O. Zavala, drž. podtajnik v mln. za javna dela, javno službo in promet je odstopil. Njegovo ostavko spravljajo v zvezo z načinom rešitve zadnje železničarske stavke, po katerem bo med drugim buenosajreški nadškof kar. Caggiano razsodnik v vseh bodočih spornih vprašanjih med vlado in železničarskima sindikatoma. Resorni minister ing. Acevedo zaradi odsotnosti pri rešitvi žel. stavke ni sodeloval in vseh določb, ki so bile vnešene v sporazum ne odobrava. Zato se je postavilo vprašanje odstopa ali resornega ministra ali njegovega podtajnika, ki je pri sestavljanju sporazuma sodeloval. Predsednik dr. Frondizi se je odločil za sprejem ostavke podtajnika dr. Zavale.

Po govoru prof. Hafnerja so otroci v 18. točkah skrbno pripravljene programa podali deklamacije, dvogovore, razgovore, prizorčke, simbolične vaje, petje in zborne recitacije. Vsi navzoči so bili presenečeni nad lepimi uspehi, ki jih je učiteljstvo v kratkem času doseglo pri sanmartinski mladini. Učiteljci sta nato razdelili šolska spričevala in podelili nagrade (dar Društva Slovencev in Slovenskega doma v San Martinu) najboljšim učencem in učenkam; kulturni referent Slov. doma prof. Zupan je pa pozdravil navzoče v imenu doma in čestital k uspehom. Tako se je končalo prvo šolsko leto v Slovenskem domu v San Martinu.

IZLET BUENOSAIREŠKE SLOV. ŠOLSKJE MLADINE

Kot bi nastopil delopust tudi za nebesne škropilnice, je v soboto, 16. decembra, popolne pred izletom po dveh dneh močnega zalivanja nehala deževati. Nedeljsko jutro 17. decembra se je prebudilo jasno, brez najmanjšega oblaka na nebu. Oživila so zbirališča naših mladih izletnikov (razen petih tečajev, ki so zaradi dvomljivega vremena že v soboto odpovedali posebna vozila) in po cesti Vergara, ki pelje iz Morona v Hurlingham, je to jutro zdrselo nekaj več avtomobilov. Poseben napis na križpotju jasno pokaže smer elja.

Colegio Cardenal Stepinac! Prijazen „Ali ste Slovenci?“ sprejema prihajajoče in jih gostoljubno vabi v notranjost velike moderne, urejene „quinte“, ki jo upravlja hrvaška frančiškanska pater gvardijan U. Štefančič in p. J. Tibljaš.

Mladi slovenski izletniki se v gručah zadržujejo v bližini kapele. Tu so: moronski šolarji z gđ. Mijo Markežev, go. Angelo Škofičevo in Pavletom Rantom, Sanhuščani ob gđ. Angelet Klanjškovi in gđ. Francki Tomažinovi, otroci iz ramoške šole pod vodstvom gđ. Anice Semrovove in gđ. Lenčke Zupanove, šolarji iz Hurlinghama z gđ. Katlico Kovačev in del tečaja iz Slovenske hiše z go. Marjano Batagalevo. Šolski nadzornik Aleksander Majhen sprejema skupine in ugotavlja udeležbo: 250 izletnikov.

Ob 10 je sv. maša. Katehet g. Stan-ko Škrbe, ki jo daruje v zahvalo za končano šolsko leto, otrokom tudi spre-govori. Kljub vročini ga poslušajo s odprtimi ušmi. Potem pojo. Pojo vsi in tako, da človeka gane.

Po maši posedejo v skupinah v sen-co k zajtrku od kosilu. Ni posebnega teka, ker vabi igra. Kako ne! Imeti pred

Novice iz Slovenije

Neusmiljeno izkoriščanje delavcev pod komunisti

V Sloveniji so letos v prvih devetih mesecih ugotovili 40.835 nesreč pri delu. Na seji Stalne konference za varnost pri delu pri Republiškem svetu sindikatov v Sloveniji so ugotovili, da je škoda, ki jo utrpeli gospodarstvo zaradi izgubljenih delovnih dni in daljnosežnih socialnih problemov tolikšna, da postajajo nesreče pri delu „že resen družbeni problem“.

Na seji so dalje ugotovili, da bodo „gospodarske organizacije uspešneje odklanjale povzročitelje nesreč, če pri gradnji novih oziroma pri obnovi starih objektov ne bodo mislili le na proizvodni proces, temveč, če bodo v enaki meri poskrbele za ustrezno delovno okolje, za varno delo ljudi in kvalitetna osebna zaščitna sredstva. Ker je v 70% in celo več primerih nesreč povzročitelj osebni faktor, bo treba nove delavce pri uvajanju temeljiteje seznaniti z delovnim procesom in jih opozarjati, kje se zlasti preži nanje nevarnost. Bolj pogosto se ponesrečijo tudi ljudje, ki so utrujeni od vožnje ali nimajo urejene prehrane in družinskih razmer. Zelo veliko nesreč nastaja tudi ob premeščanju delavcev z enega na drugo delovno področje“.

Tako o tem vprašanju ljubljansko „Delo“. Iz navedenih ugotovitev je razvidno dejstvo, v kako neurejenih razmerah morajo delavci delati pod komunisti, pod tistimi, ki so jim prej govorili o enakosti, ter obljubljali zboljšanje razmer, ko bo zavladala „ljudska oblast“. Danes se pač ne morejo pritoževati nad kapitalističnim izkoriščevalci delovnih slojev, ker so komunisti

sami in edini gospodarji vsega. In vidimo, da so mnogo bolj brezsrčni kot pa pravi kapitalisti.

O verski svobodi pod komunisti

Komunisti ne zamude nobene priložnosti, da ne bi zatrjevali, kako je pod njimi zagotovljena verska svoboda. Kako ta „svoboda“ izgleda v praksi, vidimo iz naslednjega poročila, ki je objavljeno v ljubljanskem „Delu“ pod naslovom „Netenje verske nestrpnosti“. Tako je zapisano:

„Senat okrožnega sodišča v Novem mestu je obsodil Jožeta Verderberja, župnika iz Metlike, na deset mesecev zapora, kaplana J. H. iz Metlike na 4 in gospodinjko N. B. iz Rosalnice na 2 meseca zapora, slednja dva pogojno za dobo treh let. Vsi trije so bili obsojeni zaradi netenja verske nestrpnosti. Župnik Verderber je za cerkveni pogreb vključil kot ministranta osemletnega otroka, katerega starši ne vzgajajo v verskem duhu, kar mu je bilo dobro znano. Njegova mati je prepredila, da bi njen otrok ministriral pri cerkvenem pogrebu. Dogodek je bil povod za razburjanje ljudi in ob tej priložnosti je N. B. žalila otrokovo mater. Ob drugi priložnosti je župnik oznanil s prižnice o primeru odpovedanega cerkvenega pogreba, da je bila odpoved sprejeta brez vednosti najbližjega sorodnika umrle, kar pa ni bilo res. Isto besedilo oznanila je isti dan prebrala s prižnice tudi kaplan J. H. To obvestilo vernikom, ki ga je napravil župnik Verderber, brez poprejšnjega posvetovanja s prizadele osebo, je zbudilo veliko razburjanje pri ljudeh.“

V prvi letnik bogoslovja v Ljubljani se je letos prijavilo 23 kandidatov.

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Božični prazniki in silvestrovanje Slovencev v Buenos Airesu

Božične praznike in nastop novega leta so Slovenci na področju Vel. Buenos Airesa praznovali po stari slovenski navadi. Zato so bili polni slovenske domačnosti.

Uvod v božične praznike je bil radijski in televizijski koncert pevskega zbora Gallus dne 21. decembra 1961. Njegov koncert slovenskih božičnih pesmi je prenašala buenosaireska televizijska postaja, Kanal 7.

Na božični večer so bile polnočnice na raznih mestih. Največ rojakov je prišlo na polnočnico v Slovensko hišo, R. Falcón v Bs. Airesu. Imel je direktor g. Anton Orehar, med njo je pel božične pesmi Slov. pevski zbor Gallus. Druga maša po polnočnici je bila v Slov. kapeli za škofa dr. Rožmana. Tudi pri njej je pel Gallus.

Polnočnice so imeli Slovenci še v Slovenski vasi v Lanusu, v Slovenskem domu v Carapachayu, v San Fernandu, v zavodu, kjer imajo navadno mašo in v Villa Hermosa. V tem kraju, kjer je večje slov. naselje, je bila za lanske božične že drugi polnočnica. Imel jo je g. kaplan Grom, med njo so pa peli pevci iz Slov. pevskega zbora iz San Marti-

na. Zbor je vodil Slavko Rupnik, na novih orglah je pa igrala gdč. Marjeta Smersu.

Za slovo od starega leta so se Slovenci tudi zbrali na raznih mestih. Največ jih je pričakalo novega leta v domačem družinskem okolju, veliko jih je pa prišlo tudi na silvestrske prireditve.

Tako je silvestrovanje v San Justu zbralo tudi letos veliko rojakov, ki so v veseljem razpoloženju pričakali novega leta.

Enako razpoloženje je bilo v Slomškovem domu v Ramos Mejiji in prav tako v Slovenskem domu v San Martinu, kjer je noveletni program pripravil učitelj Anton Kovac. Trije pari so predvajali igro „Ples lutk“ in nato prizorček „Odhod starega in prihod novega leta“. Opolnoči je predsednik Slov. doma vsem voščil novo leto in prosil vse za izdatno pomoč Slov. domu v novem letu, zatem so pa fantje predvajali več šaljivih točk. Potreba na prireditvi je bila dobro organizirana.

Silvestrovanje v Slovenski vasi je priredilo društvo „Slov. vas“ v društvenem domu. Ob prigrizku in kapljici se je zbralo lepo število sosedov, da pričakajo novo leto. Za poskočnost je skrbel domača godba Sloven Jazz. O polnočnici je spregovoril predsednik društva Ignacij Glinšek, ki je voščil vaščanom

IVAN CANKAR:

Pozdravljeni

Amerika, dežela hrepenenja, z neizmernim bogastvom blagoslovljena Koromandija, kamor so bežali v dnehih bridkosti vsi ubogi in obloženi — kje si, Amerika, obljubljena dežela? Ni je več. Kakor čez noč je planil preko nje vroč vihar, hušil od kuge in vojske. Kjer je bilo zvečer še zeleno življenje, je bila zjutraj smrt. Prazni so rudniki, zaprte so tovarne, železna kolesa stoje in rjave. Kje ste zdaj vi, kako vam je, bratje, ki ste pobegnili nekoč v obljubljeno deželo s Slovenskega, z Ogrskega, iz Bosne in Banovine? Tako vam je kakor otroku, ki je bil pobegnil od rodnega doma, ker mati ni imela, da bi mu dala kruha. Ko je obel, se je vrnil k sirotni materi in pozdravila sta se s solzami.

Trije izmed njih so stali pred vasjo. Vsi trije prezgodaj ostareli, mrki in upognjeni, bolni od bridkosti in od dolgega romanja. Večer je bil; tam spodaj je ležala bela vas pod borovim gozdom. Stali so tam kakor troje plahih otrok in niso mogli dalje.

Prvi je rekel: „Pet let bo že, pet dolgih let, ko sem se poslovil od svoje neveste. Bog vedi, če še živi, Bog vedi, če ni poročena. Blagoslove naj jo nebesa, če mi je zvesta; blagor njej in njenim otrokom, če je poročena! Šel sem, da bi ji prinesel bogastva, pa ji

Dr. Janko Arnejc, stolni kanonik v Ljubljani, je praznoval biserno mašo. Pri tej slavnosti mu je govoril njegov nečak.

V Ljubljani je umrl frančiškan Oto Kocijan. Dočakaj je 86 let starosti.

Umrli so. V Ljubljani: Ing. Maks Primožič, nač. finančnega oddelka Okr. ljudskega odbora, Marija Oblak, trafikantinja, Ignac Bašl, čevljar, Frančiška Unk, roj. Pance, upok. Tob. tov. Ivanka Maroh, Lovro Primar, upok., Janko Dirjec, knjigoveški mojster in njegova žena Fani Dirjec, roj. Rajh, Frančiška Kadunc, roj. Šteh, Frančiška Debevc, Josip Bavčer, upok., Zvonimir Požar, nameščenec, Franc Črnjač, upok., Ivana Petrč, roj. Laich, ing. Janko Gabrčič, prof., Marija Brendič, upok., Marija Pavla Cek, upok., Vika Ulčar, poslovodkinja podjetja Svila, Jakob Dolničar, upok., Marija Kese, upok. Tob. tov., Angela Bitenc, roj. Kern, Ludvik Korč, vliški komercialist v p. in Anton Grčar v Dobrunjah, Stefan Vihar v Radizelu, Karolina Truden, roj. Sbeluz na Bledu, Viktor Korpa v Logatcu, Marija Trampuž v Medvodah, Fran Jakič, direktor komunilnega podjetja v Škofji Loki, Janez Sparovec v Čatežu pri Zaplazu, Franc Kranjc, ključavničar v Kidričevem, Ivan Klemenčič, pos. v Petelinju, Rozalija Drašlar na Vrhniki, Marija Rožič, roj. Ambrožič v Zg. Gorju pri Bledu, Jožica Debevc, roj. Petelin v Planini pri Rakeku, Jože Besar, rudar v Sečovju, Frančišek Kostaneto v Ivančni gorici, Tine Simončič, direktor poštnice hranilnice v p. pri Sv. Križu na Vipavskem in Ana Zidarič v Celju.

uspehov polno leto 1962 v imenu vaških organizacij. Tudi vaščani so njemu vrnilili topla voščila in si iskreno želeli tudi med seboj srečo in božji blagoslov.

V prav lepem slovenskem razpoloženju je potekalo silvestrovanje tudi v Slovenskem domu v Carapachayu.

Osebe novice

Porok. V soboto, 30. dec. 1961 sta se poročila v cerkvi Marije Pomočnice v Don Boscovem zavodu v R. Mejiji Janez Krištof in gdč. Tina Glavanova. Mlad par je poročil g. župnik Alojzij Košmerlj, ki je imel tudi poročno sv. mašo. Za priči sta bila nevesti njen oče Franc Glavan, ženinu pa njegov brat Franc Krištof. V nedeljo, dne 31. dec. 1961 sta pa sklenila zakonsko zvezo Milan Magister in gdč. Olga Prijatelj. Poročne obrede je opravil g. direktor Anton Orehar, ki je imel v floridski župni cerkvi tudi poročno sv. mašo. Za priči sta bila: nevesti njen brat Jože Prijatelj, ženinu pa njegov brat Albin Magister ml. — Mladima paroma ob vstopu v novo življenje želimo vso srečo in veliko božjega blagoslova!

Družinska sreča. V družini Janeza Jakša in njegove žene Zalke, rojene Oblak, so dobili sina Marijana; v družini Roberta Pérez in njegove žene Francke, roj. Avguštin, se je rodila hčerka Irma Lucija; družino Marka Martelanca in njegove žene ge. Vande roj. Majcen, je razveselil sin. Srečnim staršem naše čestitke!

SAN MARTIN

Fantje in dekleta iz San Martina so imeli božični sestanek v nedeljo, 24. decembra popoldne v Slovenskem domu. Organizirale so ga maraščajnice SDO in sanmartinski odsek SFZ. Prvič

se je vršil ta sestanek v San Martinu; pa je bil tako prisrčen in je tako lepo uspel, da se bo gotovo odslej naprej vršil vsako leto. Začel ga je predsednik sanmartinskega odseka SFZ Janez Hren, ki je pozdravil dušnega pastirja g. Juraka, gdč. Katco Kovačev in vse zbrane rojake. Za tem se je razvil pester, lep in bogat program. Vrstile so se deklamacije, petje, recitacije in poslušanje božičnih pesmi na ploščah. Slušanje božičnih pesmi na ploščah. Vila g. Jurak in gdč. Kovačeva. Po akademiji so maraščajnice postregle navzočim z božičnim pecivom.

SAN JUSTO

Slovensko žegnanje

Več kot 10 let je poteklo, odkar se je v San Justo naselil slovenski emigrant. Vse življenje se je začelo s sv. mašo, ki še danes združuje Sanhuščane v močno slovensko naselbino in trdno povezanost v skupini, v kateri dobivajo moči, da emigrantsko življenje dosega svoj namen in tako dela čast vsej slovenski emigraciji.

Veselica bo popoldne v prostorih Našega doma. Najprej bodo zapeli otroci šolskega tečaja France Balantič, nato pa nastopili pevci slov. cerkvenega pevskega zbora v San Justu, najstarejšega slov. društva v tem kraju, pod vodstvom Štefana Drenška. Sledil bo nagovor g. Janka Mernika, nato bo pa prava slovenska družabna prireditev.

Ob 17 bo žrebanje 50 lepih dobitkov. Številke za to žrebanje bodo dobili vsi Slovenci v San Justu na svoje domove. Otroci od 3. do 14. leta pa bodo na ta dan prejeli iz rok svojega župnika lep zavitek igra in slaščice.

Vstopnine ne bo! Ob vstopu pa se bo delila lična knjižica, v kateri bo popisano 10-letno delo slovenskih organizacij v San Justu.

MAR DEL PLATA

Smrtna kosa

Na Marijin praznik, 8. dec. 1961, popoldne smo spremlili k zadnjemu počitku go. Alojzijo vd. Rančnik, roj. Bobik, ki se je dan prej po dolgi in mučni bolezni, spravljena z Bogom preselila v večnost.

Žalni spreved, ki se je iz hiše žalosti pomikal v dolgi vrsti avtov skozi mesto, je vodil g. Boris Koman, ki je tudi na pokopališču opravil pogrebne molitve.

Rajnika Alojzija roj. 20. aprila 1883 pri Sv. Kunigundi blizu Konje na štajerskem izhaja iz stare in ugledne Bobikove družine. Omožila se je prav mlada, saj je imela komaj 17 let, ko jo je njen ženin Mihael peljal k oltarju. V srečnem zakonu sta imela dva sina in štiri hčere. Božja Previdnost pa je kmalu poklicala k sebi enega sina in hčer in tudi njenega moža samega.

Kot mlada vdova se je mnogo namučila, da je vzgojila svoje otroke. Ko pa so otroci že malo odrasli, se je z vso družino leta 1936 odselila v Argentino. Tukaj so njo in njeno družino zopet čakale nove težave, katere je v upanju v božjo pomoč vse le premagala, tako, da so se vsi kmalu postavili na lastne in trdne noge in povzpeli do zavidnega položaja in ugleda v Mar del Plati, kar služi v ponos vsej naši koloniji.

Pokojnica pa ni bila samo vzorna

vse pozdravil v zapuščeni gomili, ko pa da bi stopil prednje siromak in bolnik.

Stali so za vasjo vsi trije mrki in upognjeni. Nobeden se ni obrnil, nobeden se ni napolil proti gozdu; kakor vkopani so stali, kakaj kopnenje je bilo večje od bridkosti. Za roke so se držali kakor plahi otroci, ko gredó skozi gozd, in so se napolili v vas.

Prvi je stopil v hišo svoje neveste in ostal na pragu kakor berač in upognjen. Nevesta je zajokala od veselja, objela ga je okoli vratu in ga poljubila. „Pozdravljen, kakor si! Pozdravljen, kakor da si se pripeljal na belih sanah s četverimi vranci!“

Drugi je stopil v hišo svoje matere, upognjen in plah je stopil. Mati pa je zajokala od veselja in ga poljubila na obedve lici. „Pozdravljen, otrok moj, kakor si! Da si prišel kakor kralj in gospodar, da te vidim.“

Tretji je stopil v hišo svoje družine, stal je na pragu v sramu in bridkosti. Takoj ga je spoznala žena, spoznali so ga otroci in so ga objeli. „Pozdravljen, mož, pozdravljen, oče! Lepše pozdravljen, kakor da si prišel s srebrom in zlatom! Na mizi je tvoja žlica, je polna skleda, večerjaj z nami; zato da bo praznik in veselje v tej hiši!“

Pozdravljeni! Vi, ki ste tujo zemljo gnojili s potom od svojega čela, ki ste jo napajali s svojo gorko krvjo — pozdravljeni!

Vsak teden ena

SREČNA SI ŠTALCA

Srečna si štalca ti betlehemska, družba nebeška pri tebi stoji. In čeprav podrta, vsepovsod odprta, notri se še kralj roditi ne boji.

Srečne ste, jasli ve betlehemske, Detece revno na slanci leži. Četudi lesene, sred zime ledene, notri se Zveličar Jezus sam rodi!

Srečen si, človek, tisočkrat srečen, Jezus prebiva pri Tebi vsak dan. Četudi si reven, pomoči potreben, v dušo tvojo se Zveličar naseli.

gospodinja in dobra krščanska mati, ampak tudi zavedna Slovenka, ki je tudi v tujini kljub vsem neprivlačnostim vcepila svoji družini pravo narodno zavest.

Kako pa je bila rajnika Alojzija cenjena in spoštovana ne samo med Slovenci, ampak tudi med tukajšnjimi domačini, je najbolj pokazal veličanstveni pogrebni spreved.

Ožaloščeni družini naše iskreno sožalje!

V-v

NOVA SENZACIJA!

Hladilnik, ki je osvojil slovenski trg v Argentini. Opozarjam vse Slovence, ki še nimajo hladilnika, da se ga sedaj nabavijo za

12.990 pesov

pri

Prav tako po zelo ugodnih cenah tudi TV aparati in druge potrebščine za dom.

Cerrito 2245 Lomas del Mirador

SLOVENCIP OSVETU

KANADA

Slovensko prosvetno društvo Baraga v Torontu je letošnje gledališko sezono začelo v nedeljo, 26. novembra t. l. Njegovi igralci so tega dne postavili na oder lepo igro „Roža sveta“. Ljudje so bili z uprizoritvijo zelo zadovoljni. Saj so se pa tudi podrudili režiser, kakor igralci.

Dr. inž. W. Bratina je v Kanadi priznan strokovnjak v fiziki kovin. Zaposlen je pri Ontario Research Foundation. Iz svoje stroke je objavil že več razprav in člankov v strokovnih in znanstvenih revijah ter predaval tudi na mednarodnih kongresih strokovnjakov v fiziki kovin v Ameriki in Evropi. Najnovejšo priznanje pa mu je dala univerza v Kingstonu, ko ga je povabila, da je 22. novembra na njej predaval o „študiju utrujenosti kovin z metodami notranjega trenja“. Čestitamo in želimo še več uspehov!

ABRAHAM

Abraham je srečal 24. novembra gospod Radko Malgaj, ena najmarkantnejših oseb povojne emigracije v Sao Paulo. Gospod Radko se je rodil 1. 1911 v Sv. Juriju ob južni železnici. Podobno kot njegov stric, koroški junak Franc Malgaj, se je tudi Radko sprva posvetil vojaški karijeri. Bil je nekaj časa častnik ugoslovanske mornarice. Pozneje je bil uradnik v Ljubljani, do kler ni l. 1946 s svojo zvesto življenjsko družico gospo Ljubo zapustil domovino in preko Avstrije emigriral v Pariz, odondod pa v Sao Paulo.

G. Radko je slejkoprej zaveden narodnjak, podpiratelj slovenskega tiska, prijeten in vesel in družbi, zgled resnega dela in poštenja, vedno pripravljen pomagati svojim rojakom. Zlasti ga odlikujejo zvestoba dani besedi ter natančnost in odgovornost v službi. On tudi skrbno hrani rokopis svojega strica Ivana, na čigar podlagi je bilo pred

seboj na razpolago ves dan vse mogoče igre in toliko družbe. Najbolj navdušeni so mladi nogometaši. Čez dan se pomerijo kar v dveh celih igrah in še bi igrali. Ivo Majhen jim je že poznan in priljubljen „sodnik“. Deklice deloma „navijajo“, največ se jih pa igra z gospodinjami. Žeja je močnejša od lakote. A le za hip. Ves dan si jo morejo gasiti s sladko pijačo, velikodušnim darom Mladinskega odseka Zedinjene Slovenije (Društva Slovencev). Otroci so v takem navdušenju, da ne čutijo pripekajočega sonca. Ko se ob 5 zberejo, se ogledujejo zagorelih obrazov in rok. Ali si predstavljate krog 250 otrok, slovensko pesem iz 250 otroških grl? To so storili naši izletniki za slovo in v zahvalo predstojnikom zavoda. Pavle Rant z besedo pritegne pozornost izletnikov na osebo tistega, po katerem se zavod imenuje. Kdo je bil kardinal Stepanac, kaj naj se nauči od njega slovenski otrok.

Sence dreves se neopazno raztegujejo in opozarjajo na odhod. Mladina se loti še zadnjega — pospravljanja prostora, kjer so preživeli tako lep dan.

Časnikarju ne da žilica, da bi pred odhodom ne stopil do patra gvardijana in ga pobaral za mnenje o naši mladini.

„Dobro! Zelo dobro! To je najbolj disciplinirana skupina otrok, ki nas je obiskala. Vedno ste nam dobrodošli!“

M. B.

(Nadaljevanje s 3. strani)

par leti v Sv. Sl. mogoče napraviti zanimiv članek o nadporočniku Franju Malgaju. — Stevilnim čestitkam rojakov v Sao Paulo se pridružuje tudi uredništvo Sv. Sl. in svojemu zvestemu naročniku od srca želi, naj ga Bog ohrani še dolgo let pri zdravju in življenju.

Kljub zelo slabemu vremenu se je

3. dec. zbralo izredno število rojakov, da so prisostvovali miklavževanju, ki je letos že četrty poteklo v splošno zadovoljnost. Parkelj je to pot uvedel novost, da je s seboj privedel parkeljčka, da ga izuči za take priložnosti. Sam pa je bil še strašnejši kot lani, zato sta ob njem toliko bolj prišla do izraza lepota angelov in vzvišeno dostojanstvo sv. Miklavža. — Po obda-

rtvi otrok so se rojaki v najboljšem razpoloženju in ob petju, jedi in pijači še dolgo zamudili v dvorani.

OBVESTILA

Izlet Družabne Pravde bo v nedeljo, 14. januarja na otok Hiawatha v Tigre. Odhod iz pristanišča v Tigris s posebno motorko ob 9. uri. Ob 11. uri bo na otoku sv. maša, ki jo daruje duhovni vodja D. P. č. g. J. Jurak. —

Vsako naj prinese hrano s seboj. Vabljeni vsi člani in prijatelji Družabne Pravde

Starešinstvo društva prokomunističnih borcev vabi vse borce in prijatelje na predavanje, ki bo dne 14. januarja 1962 ob pol 10. uri v Našem domu v San Justu. Predaval bo naš soborec g. Franc Krištof o „VTISIH IN RAZMISLJANJU S POTOVANJA PO KOROSKI IN U.S.A.“. Po predavanju bo članski sestanek.

Zemljevid bariloške okolice v velikem formatu 65 x 50 cm, ki ga je narisal Jože Poznič in izdala „Mladinska vez“, je na razpolago v Slovenski hiši.

Popravi. V oglasu Triglav Encuentros internacionales, Despachante de Aduana, Juan Sest, v jubilejni številki Sv. Slovenije je pravilni naslov: Suárez 123, Cap. Federal (Boca), in ne „Saurez 12“.

Za letošnjo sezono v Miramar nudim popolno oskrbo za osebo za \$ 220.— dnevno

DUŠAN SIMOVIĆ

HOTEL BALKAN

Calle 24 y 43

Miramar

ZAKONSKI PAR

ima možnost zaposlitve za vzdrževanje kluba in vodstva klubskega bifeja.

Stanovanje na razpolago

Podrobnejša pojasnila

v ulici Garillon 2120, tel. 59-7600

Capital, ali pa v ul. Sarmiento 40,

T. E. 750-1101 v Caserosu

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 688.209	

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1962: za Argentno \$ 530.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev
Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

SLOVENCI!

V hotelu PRIMAVERA

Avda. Luro 2525

Mar del Plata

T. E. 2-8425

dobite najboljša postrežbo po zmernih cenah. V letošnji sezoni so na razpolago tudi prenočišča. Rejkom se priporočata

ZORA in DANICA

JOŽE VODNIK

GRADBENI TEHNIK

ŽELI

SVOJIM PRIJATELJEM, STRANKAM IN VSEM SLOVEN-
CEM VESELO, ZADOVOLJSTVA TER USPEHOV POLNO

NOVO LETO 1962

PUERTO DESEADO

Gral. Belgrano 822

Provincia de Santa Cruz

ŽEGNANJE V SAN JUSTO

Na praznik sv. Treh kraljev s sv. mašo ob 8. uri, za vse žive in mrtve Sanhuščane. V prostorih Našega doma veselica. Obdarovanje otrok od 3. do 14. leta. Za starejše nagradno žrebanje 50-ih lepih nagrad. Zabave bo dovolj za vse, kar leze ino gre.

EMPRESA
CONSTRUCTORA

PATAGONIA

Capital m\$n. 25.000.000.—

PUERTO DESEADO

PROVINCIA SANTA CRUZ

de Ingeniero Baldomero F. Cimadevilla

y José Vodnik Técnico Constructor

Ž E L I

VSEM SLOVENCEM ZADOVOLJNO TER USPEHOV V NAPREDKU

POLNO NOVO LETO 1962